

"Voorkomen is beter dan een jeugdzorg-organisatie optuigen"

Jongeren en ouders in Hoogeveen over opgroeien, opvoeden, eigen kracht en jeugdzorg

Auteurs

Tarik Pehlivan

Geeske Strating

Met medewerking van:

Silvia Burger

Nelleke Dorst

Kitty Jurrius

Publicatienummer 232

© **Stichting Alexander**

Amsterdam, november 2012

In opdracht van

Gemeente Hoogeveen

Inleiding

De trend van decentralisatie van regelingen en taken vanuit het Rijk naar gemeenten zet zich verder door. In het bestuursakkoord 2011-2015 zijn afspraken gemaakt over decentralisaties op de terreinen van Sociale zaken, AWBZ en Jeugdzorg. De komende jaren komt een flink aantal taken af op de gemeente Hoogeveen. Zo gaan alle taken op het gebied van de jeugdzorg over naar de gemeente. In de voorbereidingen voor de transitie wenst de gemeente Hoogeveen ook burgers – jongeren en ouders – te raadplegen. De gemeente is met name geïnteresseerd in de wensen en behoeften die jongeren en ouders hebben aan informatievoorziening en toegankelijkheid van de jeugdzorg. Verwacht wordt dat een kleinschalige raadpleging de gemeente voldoende inzicht zal verschaffen om scherpere doelen, beoogde resultaten en activiteiten voor de transitie te bepalen.

Om deze inzichten te bieden heeft Stichting Alexander een passend kwalitatief onderzoekstraject ontwikkeld. Deze rapportage is het resultaat van het kwalitatieve onderzoekstraject dat in opdracht van de gemeente Hoogeveen is uitgevoerd door Stichting Alexander. In de rapportage worden het proces en de uitkomsten van het onderzoek beschreven.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk worden de opzet en de uitvoering van het onderzoek besproken. De wijze waarop de onderzoeksvragen zijn geoperationaliseerd en de methode van onderzoek komen aan bod, evenals de werving van respondenten en de aantallen respondenten die hebben deelgenomen. Een weergave van de onderzoeksresultaten is opgenomen in hoofdstuk twee. In hoofdstuk drie is het verslag opgenomen van de reflectiebijeenkomst op 18 oktober 2012. Tot slot zijn conclusies van het onderzoek beschreven in hoofdstuk vier. In de bijlage zijn de vragenlijsten opgenomen die zijn gebruikt in het onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Opzet en uitvoering	5
1.1	Probleemstelling en onderzoeksmethoden	5
1.1.1	Onderzoeksvragen.....	5
1.1.2	Onderzoeksmethode	5
1.2	Uitvoering.....	6
1.2.1	Werving.....	6
1.2.2	Respondenten panelgesprekken	7
1.2.3	Aanwezigen reflectiebijeenkomst	7
2	Resultaten	8
2.1	Perspectieven van jongeren	8
2.1.1	Opgroeien in Hoogeveen.....	8
2.1.2	Problemen en bedreigingen	8
2.1.3	Eigen kracht en professionele hulp	10
2.1.4	De weg naar jeugdzorg	12
2.1.5	Hulpverlening: contacten en effecten	13
2.1.6	Participatie.....	14
2.2	Perspectieven van ouders	15
2.2.1	Opvoeden in Hoogeveen	15
2.2.2	Problemen en bedreigingen	16
2.2.3	Eigen kracht en jeugdzorg	18
2.2.4	De weg naar jeugdzorg	20
2.2.5	Hulpverlening: contacten en effecten	21
2.2.6	Participatie.....	22
3	Reflectiebijeenkomst.....	23
3.1	Programma.....	23
3.2	Uitkomsten.....	23
4	Conclusies.....	25
4.1	Opgroeien en opvoeden in Hoogeveen	25
4.2	Problemen en bedreigingen	25
4.3	Eigen kracht en professionele hulp.....	26
4.4	De weg naar jeugdzorg.....	26
4.5	Hulpverlening: contacten en effecten	27
4.6	Participatie	27

1 Opzet en uitvoering

1.1 Probleemstelling en onderzoeksmethoden

In dit hoofdstuk worden de opzet en uitvoering beschreven van het onderzoek onder jongeren en ouders in Hoogeveen over opgroeien en opvoeden in relatie tot jeugdzorg. Het onderzoek heeft plaatsgevonden tussen mei en oktober 2012.

1.1.1 Onderzoeksvragen

Het onderzoek concentreert zich op de vraag wat jongeren en ouders in Hoogeveen van belang vinden voor optimale informatievoorziening over en toegang tot jeugdzorg in Hoogeveen.

Thema's en vragen die in dit onderzoek centraal staan:

- Risico's: wat zijn risico's en bedreigingen voor jongeren in opgroeien en opvoeden van jongeren?
- Meer naar de Voorkant: wat hebben doelgroepen nodig ter voorkoming van problemen?
- Eigen Kracht: hoe kunnen jongeren en ouders zelf en samen problemen oplossen, en wat hebben ze daarvoor nodig?
- Communicatie: op welke manier willen jongeren en ouders geïnformeerd worden en in contact komen met hulpverleners?

1.1.2 Onderzoeksmethode

Om een goed inzicht te krijgen in de perspectieven van jongeren en ouders op de onderzoeksthema's, is gekozen voor een kwalitatieve onderzoeksaanpak. Er is gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethoden. Hieronder volgt een beschrijving van de verschillende stappen die in het onderzoek zijn gezet en de methoden die daarvoor zijn ingezet.

Stap 1: panelgesprekken

Om de perspectieven van jongeren en ouders op de onderzoeksthema's te krijgen zijn panelgesprekken gevoerd met jongeren en ouders. Het voeren van panelgesprekken is een dynamische manier om met groepen deelnemers over een bepaald thema in gesprek te gaan. Deelnemers worden gestimuleerd om ervaringen uit te wisselen, op elkaars mening te reageren en van elkaar te leren. Dit levert informatie op over de leefwereld, wensen, ideeën, kritische kanttekeningen en eventuele tegenstrijdigheden daarin. Voor panelgesprekken met jongeren en panelgesprekken met ouders zijn aparte gespreksleidraden ontwikkeld op basis van de hierboven genoemde centrale onderzoeksthema's en -vragen. Aan de panelgesprekken deden minimaal drie en maximaal tien deelnemers mee.

Stap 2: vergelijkende inventarisatie

Om inzicht te krijgen in de specifieke accenten in doelen, beoogde resultaten en activiteiten voor de transitie in Hoogeveen, bestaat bij de gemeente Hoogeveen behoefte aan een vergelijking met perspectieven van jongeren en ouders uit eerder onderzoek. De vergelijking is ook bedoeld om in dialoog met jongeren, ouders en organisaties in Hoogeveen eventuele blinde vlekken in het aanbod in Hoogeveen zichtbaar en bespreekbaar te maken. Dit biedt mogelijk aanvullende aanknopingspunten voor het optimaliseren van doelen, resultaten en activiteiten van jeugdzorg in Hoogeveen.

Voor deze vergelijking van onderzoeksresultaten voerde Stichting Alexander een scan uit van onderzoeksresultaten uit de volgende onderzoeksrapporten van Stichting Alexander:

- "Outreachend CJG in Hengelo" (2010)
- "Het CJG in Best: Eén centrum, meerdere gezichten" (2010)
- "Evaluatie Oké-punten Almere" (2009)
- "Een goed idee, maar dan voor anderen" (CJG Hogeveen, 2009)
- "CJG in Oosterhout: „Het moet ook leuk zijn“" (2009)
- "Het CJG: gewoon even iets vragen" (CJG De Wolden, 2008)

De uitkomsten van de vergelijkende inventarisatie zijn door Stichting Alexander verwerkt in het hoofdstuk twee waar de uitkomsten van de raadplegingen onder jongeren en ouders zijn beschreven.

Stap 3: Reflectiebijeenkomst

Tijdens een reflectiebijeenkomst worden de belangrijkste bevindingen van het onderzoek gepresenteerd aan jongeren en ouders die hebben deelgenomen aan de panelgesprekken. Ook vertegenwoordigers uit het onderwijs en gemeentefunctionarissen zijn bij deze reflectiebijeenkomst aanwezig. Zodoende kunnen de verschillende groepen aanwezig met elkaar in discussie gaan over de uitkomsten van het onderzoek en de vervolgstappen die genomen gaan worden. In dit rapport is een apart hoofdstuk opgenomen waarin de resultaten van de reflectiebijeenkomst beschreven worden.

1.2 Uitvoering

In de volgende paragraaf wordt het wervingsproces besproken evenals wie er uiteindelijk aan het onderzoek meegewerkt hebben.

1.2.1 Werving

In aanloop naar de panelgesprekken hebben medewerkers van Stichting Alexander contact gelegd met Bureau Jeugdzorg, het pleegoudernetwerk in Hogeveen en drie onderwijsinstellingen: Alfa College, Wolfsbos/Meander en Roelof van Echten College. Tevens heeft de gemeente Hogeveen een oproep geplaatst in een lokale krant. Na een uitgebreide informatieronde bij de genoemde organisaties en instellingen, zijn informatiebrieven voor jongeren en ouders verspreid met een uitnodiging voor deelname aan een panelgesprek. Deze informatiebrieven zijn ook bij Roelof van Echten College via interne digitale kanalen (eduweb voor leerlingen en ouderweb voor ouders) verspreid en bij alle scholen via de leerlingraden en medezeggenschapsraden. Daarnaast hebben medewerkers van Stichting Alexander een aantal scholen bezocht om ter plekke leerlingen te werven, in de schoolpauzes. Niet alle contacten hebben deelnemers voor de panels opgeleverd. Bovendien zijn voor drie georganiseerde panels geen deelnemers komen opdagen. Uiteindelijk hebben we in totaal vierentwintig jongeren en acht ouders gesproken tijdens panelgesprekken, en met één ouder een individueel interview gehouden.

1.2.2 Respondenten panelgesprekken

In totaal hebben we vierentwintig jongeren geraadpleegd tijdens panelgesprekken:

Geslacht	Aantal	Percentage
Jongen	7	29%
Meisje	17	71%
Totaal	24	100,0%

Uit de volgende leeftijdscategorieën:

Leeftijd	Aantal	Percentage
12 t/m 14 jaar	11	45%
15 t/m 17 jaar	9	38%
18 t/m 20 jaar	4	17%
Totaal	24	100,0%

In totaal hebben we acht ouders gesproken tijdens panelgesprekken en één ouder geïnterviewd:

Geslacht	Aantal	Percentage
Vader	0	0%
Moeder	9	100%
Totaal	9	100,0%

1.2.3 Aanwezigen reflectiebijeenkomst

Tijdens de reflectiebijeenkomst zijn aanwezig: één ouder, twee vertegenwoordigers van de gemeente Hoogeveen (beleidsadviseur jeugd en senior beleidsadviseur), twee vertegenwoordigers van het Roelof van Echten College (sectordirecteur en adjunct sectordirecteur), een vertegenwoordiger van het Alfa College (opleidingsmanager) en een onderzoeker van Stichting Alexander.

2 Resultaten

In dit hoofdstuk zijn de uitkomsten van de raadplegingen met jongeren en ouders beschreven. Tevens wordt hier de vergelijking gemaakt met perspectieven van jongeren en ouders op de onderzoeksthema's uit eerder onderzoek. Indien noodzakelijk wordt er een onderscheid tussen perspectieven van jongeren en ouders gemaakt. Bij deze resultaten moet worden opgemerkt dat perspectieven en meningen van met name jongeren niet altijd gebaseerd zijn op persoonlijke ervaringen met de onderzochte thema's, maar deels voortkomen uit wat zij waarnemen in hun leefomgeving.

2.1 Perspectieven van jongeren

2.1.1 Opgroeien in Hoogeveen

Jongeren zijn zowel negatief als positief over het opgroeien en wonen in Hoogeveen. Er zijn voldoende voorzieningen zoals winkels maar er is weinig te doen voor jongeren in Hoogeveen. Sommigen vinden dat prima, anderen zeggen dat er niks aan is om in Hoogeveen te wonen. Veruit de meeste jongeren geven aan dat ze vooral een uitgaansgelegenheid missen voor jongeren tussen de 16 en 18 jaar. Er is geen leuke discotheek of bar waar ze heen kunnen of ze moeten ver fietsen. Wat er ook mist voor jongeren is een leuk zwembad.

'Er is hier niks te doen. Niet echt voor jongeren ofzo. Je hebt de Kerkstraat, maar daar ben je ook in 10 stappen voorbij.' - Jongen, 17 jaar

Sommige jongeren vinden Hoogeveen niet leuk omdat ze de mensen onaardig vinden of omdat er strenge sociale controle is, verhalen worden vaak via social media verspreid. Daarnaast is er een aantal jongeren dat aangeeft het niet prettig te vinden in Hoogeveen omdat er zoveel spanningen tussen jongeren zijn. Jongeren zouden ruzies en gevechten opzoeken. Andere jongeren ervaren Hoogeveen juist weer wel als een prettige stad omdat iedereen zo vriendelijk is en elkaar gedag zegt.

Wanneer jongeren naar een discotheek willen dan gaan ze naar Balkbrug naar Takens, daar hebben ze ook feesten voor onder de 16. In Hoogeveen heb je de Aces. Eerst was deze club erg populair, maar nu is het minder geliefd. Daarnaast geven ze aan dat er wel veel cafés zijn. La Diva wordt ook nog even genoemd. Dat is voor jongeren vanaf 16 jaar. Er wordt nog gerept over Podium maar dat is niet voor veel jongeren aantrekkelijk omdat daar metal wordt gedraaid. Wel worden er grote festivals georganiseerd zoals Summerloverz in Hoogeveen en is er een fietsvierdaagse.

Eén jongere geeft aan last te hebben van de politie. Hij wil graag 'hangen' met z'n vrienden, maar wordt overal weggestuurd.

2.1.2 Problemen en bedreigingen

Uit eerder onderzoek blijkt dat jongeren vooral vragen rondom problemen thuis, seksualiteit, zwangerschap, middelengebruik, school en pesten beantwoord proberen te krijgen via organisaties voor jeugd(zorg). Jongeren noemen daarnaast verschillende andere problemen die kunnen spelen onder jongeren, namelijk: roken, diefstal, sociale media, klein kameraanbod, loverboys en kinderlokkers, overgang naar 18 jaar en werkloosheid. In Hoogeveen is drankgebruik het meeste genoemde probleem. Jongeren geven aan dat drankgebruik wordt

gezien als iets wat “erbij hoort” en dat zij vermoeden dat er veel jongeren verslaafd zijn aan drank. Deze verslaving heeft gevolgen voor bijvoorbeeld schoolprestaties. Daarnaast vermoeden de jongeren dat veel kinderen onder de zestien verslaafd zijn aan alcohol. Jongeren die wel zestien zijn helpen jongeren onder de zestien aan drank.

'Ja met drankgebruiken zijn genoeg jongens en meisjes die net zestien zijn. En er hoeft maar één iemand van veertien langs te komen die zegt: o wil je even bier voor me halen, of drank voor me halen? En ze doen het.' – Jongen, 17 jaar

Er wordt in het openbaar gedronken en dat wordt als problematisch gezien. Opvallend is dat jongeren een onderscheid maken tussen hun drankgebruik en het al dan niet verslaafd zijn aan drank. Ze zeggen dat drank nodig is om een leuke avond te hebben, maar dat betekent niet dat ze zichzelf door dit drankgebruik ook verslaafd vinden. Jongeren ervaren dat er veel op straat wordt gedronken omdat er niets is voor jongeren:

'Je gaat niet met een groep van twintig man bij iemand binnen zitten. Niemand zou al die mannen in huis willen hebben. Dus dan ga je naar buiten met zijn allen, want dan ben je toch nog met zijn allen, gewoon chillen, en dan natuurlijk wordt er wel wat drank genuttigd. Maar we hebben nergens waar we kunnen zitten'. – Jongen, 18 jaar

Daarnaast geven de jongeren aan dat de agressie die gepaard gaat met alcoholconsumptie een probleem vormt, vooral tijdens en na het uitgaan ontstaan er daardoor vechtpartijen. Naast alcohol wordt drugs genoemd als verslavend middel dat als probleem wordt gezien door jongeren. De jongeren geven aan dat jongeren in de leeftijd van 14-15 jaar verslaafd raken aan soft drugs en soms al jonger. Hoe ouder ze worden hoe zwaarder de drugs wordt die zij gebruiken. Daarnaast wordt er door een aantal jongeren regelmatig geblowd in schoolpauzes. Een ander probleem dat door jongeren wordt genoemd, is het hangen in groepen. Veel jongeren verzamelen zich in een groep en nuttigen dan alcohol en drugs. Ze vallen mensen die passeren lastig en vernielen de omgeving.

'Nou ik heb die tijd ook wel gehad: dan ga je gewoon een prullenbak in de fik steken ofzo en dan wachten totdat de politie kwam en dan heel snel wegrennen, dan heb je weer adrenaline voor die avond. Dan ga je weer naar huis toe, doen alsof er niks aan de hand is.' – Jongen, 17 jaar

Een jongen geeft aan dat hij zelf geen last heeft van de vernielingen die hij veroorzaakt. Wel heeft hij last van mensen die erover klagen.

Oorzaken van problemen

Jongeren hangen in groepen omdat ze zich vervelen. Alle andere problemen zijn hier volgens veel jongeren ook op terug te leiden. Er zou daarom meer in Hoogeveen moeten komen waarmee zij zich kunnen vermaken. Bovendien zijn de hangplekken ook niet ‘rustig’ voor de jongeren: de politie komt ze daar weggagen.

De jongeren in de panels geven tevens aan dat de oorzaak van de problemen veelal bij de thuissituatie van de jongeren ligt.

'Een vriend van mij, die is dan homo en die vader die accepteerde dat helemaal niet in het begin en ja nu wel, want het is gewoon z'n zoon natuurlijk maar die ouders die zijn ook gescheiden en hij kon helemaal niet met zijn stiefmoeder, nou ja allemaal dat soort dingen ook met zijn eigen moeder daar kon hij op één of andere manier niet wonen, dus ze woonden bij zijn vader waar hij zich helemaal niet gelukkig bij voelde en zo. En die is dus ook samen met die andere vriendin XTC gaan gebruiken en een tijdje heeft hij geblowd en hij heeft een hele lange tijd gerookt.' – Meisje, 16 jaar

De relatie met ouders is volgens meerdere jongeren de oorzaak voor problematisch gedrag van jongeren. Ouders voeden hun kinderen niet goed op, jongeren krijgen het verkeerde voorbeeld van hun ouders, of mogen alles van hun ouders of krijgen niet genoeg aandacht thuis. Wanneer bijvoorbeeld ouders drugs gebruiken gaan hun kinderen dat zelf ook doen. Of ouders vinden het goed dat zij drugs gebruiken of stellen er geen straf tegenover. In sommige gevallen kan het de ouders niet veel schelen wat hun kind uitvoert.

Een andere factor die het gedrag van jongeren beïnvloedt zijn de leeftijdsgenoten waar de jongeren mee omgaan. Wanneer een jongere omgaat met leeftijdgenoten die ongewenst gedrag vertonen zal hij of zij geneigd zijn om dat gedrag te kopiëren.

Het gebrek aan een lange termijnvisie betreffende de gevolgen van alcohol- en drugsgebruik wordt door jongeren ook benoemd als een factor die problemen bij jongeren veroorzaakt.

“Jongeren denken niet na over de lange termijn. Ze willen iets eerst zien en dan geloven ze het pas.”

Jongeren vertellen bijvoorbeeld wel voorlichting te hebben gehad over de effecten van alcohol, maar willen pas geloven dat het bepaalde gevolgen heeft nadat ze het zelf hebben ervaren of van dichtbij hebben meegemaakt.

Rol van de ouders

De meeste jongeren ervaren zo nu en dan frictie met hun ouders. Regels over het naar bed gaan of het laten weten waar je zit, irriteren de jongeren. Ze geven de spanning weer:

‘Nou ik kijk niet stom tegen mijn ouders aan. Ik heb wel ruzie met ze, maar ze doen wel veel voor me. Het is wel lastig soms, maar... ’ – Meisje, 14 jaar.

2.1.3

Eigen kracht en professionele hulp

Jongeren door heel Nederland, ook in Hogeveen, denken dat de drempel naar hulpverlening voor jongeren met problemen erg hoog is. Ze hebben het idee dat veel jongeren de oplossing eerst dichtbij zullen zoeken. Zo geven sommigen aan dat jongeren die bijvoorbeeld verslaafd zijn, eerst afstand moeten nemen van hun “foute vrienden”. En voordat jongeren de stap zullen nemen om contact op te nemen met professionele hulpverlening zullen zij waarschijnlijk om hulp vragen bij hun vrienden of ouders. Jongeren in Hogeveen hebben, net als jongeren elders, de voorkeur om eerst met hun problemen naar vrienden of familieleden te gaan, alvorens contact op te nemen met de jeugdhulpverlening. Ook nemen vrienden van jongeren met problemen wel eens contact op met de ouders van de jongeren met problemen. Dit omdat jongeren met problemen dit nog eerder durven te vertellen aan hun vrienden dan aan hun ouders.

‘Ik wist dat zij het ook best wel lastig had thuis. Dat lag dan niet zo zeer aan haar ouders maar ze had gewoon zelf een probleem. En ja, zij had allemaal dingen in haar hoofd. En haar ouders wisten daar niks van. En toen voelde ik me zo lullig van mezelf dat ik het maar gewoon achterwege houd. Dus toen ben ik maar naar de ouders toe gestapt van ja, dit en dit zijn haar... Dat wil zij gaan doen. Kan je er alsjeblieft wat aan doen want zo gaat het echt niet verder. En ja... sinds ik het heb gezegd gaat het allemaal een stuk beter. Want ja haar ouders wisten helemaal niet hoe het in haar hoofd omging en omdat je al die verhalen wel hoorde van haar.’ – Meisje, 15 jaar

Wanneer jongeren een probleem hebben met hun ouders, kunnen zij dat meestal in gesprek met hun ouders oplossen. Wel geven ze aan dat er een kans bestaat dat sommige ouders niet capabel genoeg zijn om problemen met een gesprek op te lossen, in dat geval kan een jeugdzorginstantie behulpzaam zijn.

Wanneer er geen oplossing gevonden kan worden in de directe omgeving van een jongere denken jongeren dat er naar een oplossing gezocht kan worden in samenwerking met jongerenbemiddelaars. Jongerenbemiddelaars worden ingeschakeld wanneer er zich een conflict voordoet waarbij jongeren betrokken zijn. Een jongerenbemiddelaar zou zich goed in een jongere kunnen inleven en daarom ook beter kunnen bemiddelen.

Tevens geven jongeren aan dat jongeren soms zelf niet willen erkennen dat zij een probleem hebben. In zo'n geval heeft de school een signaleringsfunctie. De school zou er ook voor kunnen zorgen dat jongeren over hun problemen praten door een vertrouwenspersoon in te schakelen waar jongeren naar toe kunnen op school.

Als oplossing voor de rookverslaving geven jongeren aan dat het mogelijk moet worden om gratis af te kicken. Veel jongeren willen namelijk wel stoppen, maar weten niet hoe. Ze zouden dan het liefst zien dat er een keer in de week een cursus wordt aangeboden waar jongeren samen kunnen komen. Mond-tot-mond reclame vind een jongere daarbij belangrijk: hij hoort graag of andere jongeren de cursus waarderen.

'Nee, dat spreekt me niet aan. Want ik ga alleen ergens heen wanneer ik van iemand heb gehoord, mijn naasten van: he daar ben ik naartoe geweest, dat werkt, dat moet je ook eens proberen. Dan zou ik erheen gaan. Maar als er zo'n mooie poster staat met iemand die een peuk weggooit of zo, in een asbak uitdrukt, nou, dan denk ik van: oh leuk, die wil weer geld hebben of zo.' - Jongen, 17 jaar.

Jongeren in dit onderzoek zien tevens heil in een centrum voor jongeren waar jongeren met al hun problemen heen kunnen. Daarnaast lijkt het hen goed als de mogelijkheid bestaat om hun probleem aan een professioneel iemand te kunnen vertellen via internet. In eerder onderzoek stellen jongeren een aantal eisen aan een dergelijke voorziening: het moet laagdrempelig en neutraal zijn waar je ook zonder afspraak terecht kunt; anonimiteit van jongeren moet gewaarborgd zijn, een informele en positieve sfeer hebben zodat het ook leuk is om er heen te gaan, en er is snelle en juiste hulpverlening ter plekke aanwezig zonder dat jongeren eindeloos moeten wachten op hulp. De locatie waar advies of hulp gehaald kan worden, is essentieel voor jongeren in Nederland: de locatie moet een fijne uitstraling hebben en het liefst op een niet al te drukke maar wel toegankelijke plek; bovendien willen jongeren vaak aparte locaties voor jongeren en ouders. Overigens valt op dat veel jongeren in het onderzoek in Hoogeveen zelf niet zo snel een fysieke locatie zouden bezoeken voor hulp.

2.1.4

De weg naar jeugdzorg

De meeste jongeren hebben wel eens gehoord van de Jeugdzorg.

'Ja, die helpt je met eh, als je problemen hebt thuis enzo of als je weg bent gelopen, dan helpt zo'n, eh, om je weer bij je ouders te krijgen. Zeg maar dat je het goed hebt en niet elke keer ruzie hebt enzo.' – Meisje, 16 jaar

Sommige jongeren kennen de Jeugdzorg door vrienden die ermee in aanraking zijn geweest. In sommige gevallen zijn die vrienden ook uit huis geplaatst en later weer thuis gaan wonen. Die uithuisplaatsingen hebben echter niet altijd geholpen.

'Haar moeder, die vond het op een gegeven moment wel genoeg. Dus die heeft toen hulp ingeschakeld, dus toen is ze een tijdje uit huis geweest...na een paar maanden is ze weer terug gekomen, maar het heeft niet echt veel geholpen.' – Meisje, 14 jaar

Niet alle jongeren kunnen de weg naar Jeugdzorg makkelijk vinden. Dit is een veelgehoorde opmerking van jongeren doe ook uit eerder onderzoek bekend is. Vooral door het aanbod van een veelheid aan instanties, weten jongeren vaak niet waar zij terecht kunnen met hun vragen. In Hogeveen vinden jongeren dat ongewenst. Jongeren kennen wel Sense, Icare, Yorneo, GGZ en de Kindertelefoon. Er wordt op internet gezocht naar instanties waar je terecht kan wanneer je problemen hebt. Uit eerder onderzoek blijkt dat kinderen (7-12 jaar, overigens is dit niet de doelgroep van het onderzoek in Hogeveen) internet beschouwen als een onpersoonlijke en onbetrouwbare bron van informatie. Bij specifiekere vragen hebben kinderen en jongeren liever persoonlijk contact met een deskundige. Wanneer een website gebruikt, benadrukt eerder onderzoek het belang van actualiteit van de informatie op de website, de mate waarin de informatie is afgestemd op taal en leefwereld van jongeren, en de mogelijkheid om via internet zo nodig snel contact te leggen met een hulpverlener. Chatten kan voor een deel van de jongeren een geschikte vorm zijn, maar niet voor iedereen.

Jongeren in Hogeveen die jeugdzorg wel kennen weten niet precies wat Jeugdzorg doet. Jongeren die naar jeugdzorg gaan vertellen dat liever niet aan hun omgeving omdat zij zich schamen. Dit is waarschijnlijk te verklaren door het beeld en de reputatie van jeugdzorg als 'hulp voor de zware gevallen'

Jongeren geven verschillende manieren aan waarop zij geïnformeerd willen worden over welke instanties er zijn waar zij terecht kunnen wanneer zij problemen hebben. Ze geven aan het prettig te vinden via sociale media geïnformeerd te worden omdat zij de informatie zo weer weg kunnen klikken wanneer zij de informatie niet nodig hebben. Voor sommige jongeren is voorlichting middels een brief een goede manier. Jongeren krijgen tegenwoordig nauwelijks nog post door de brievenbus binnen. Wanneer ze nu wel een brief krijgen zijn ze meteen nieuwsgierig. Daarnaast geven jongeren aan dat het ook werkt wanneer zij op een leuke manier worden voorgelicht. Vooral het leuke aspect is hierbij van belang: saai naar een voorlichting luisteren spreekt niet aan. Een voorlichting aantrekkelijk maken kan bijvoorbeeld door een gezellige avond te organiseren op school met muziek. Ze staan ook open voor gastlessen en het uitdelen van flyers zou ook al afdoende zijn volgens jongeren. Andere jongeren geven aan dat voorlichting helemaal niet nodig is omdat ze alle informatie die ze willen hebben kunnen vinden op internet.

In verschillende onderzoeken wordt de school door jongeren beschouwd als een ideale omgeving om informatie en advies te krijgen. In Hogeveen noemen jongeren van dezelfde school dat ze op school een coach hebben. Bij de coach zou je ook informatie kunnen vragen

over waar je terecht kan wanneer je een probleem hebt. Alhoewel er wel wat valt aan te merken op de manier waarop je een coach toegewezen krijgt, dit gaat random. Als gevolg kunnen jongeren worden toegewezen aan een coach waar ze zich niet veilig bij voelen. Daarom willen jongeren dat het mogelijk wordt dat zij zelf een coach uitkiezen.

2.1.5 Hulpverlening: contacten en effecten

De jongeren geven aan dat in het contact met de hulpverlener het vooral belangrijk is dat de hulpverlener goed luistert, zich inleeft, geduldig is, daadwerkelijk helpt, veel levenservaring heeft en vertrouwelijk omgaat met de informatie die wordt gegeven. Daarnaast vinden ze het belangrijk dat ze een vast persoon hebben als hulpverlener waarmee ze een vertrouwensband kunnen opbouwen.

'En dat het wel gewoon iedere keer dezelfde persoon is. Dat je niet: ja die andere is ziek, dus je krijgt nu deze. Want dat is denk ik heel, dat gebeurt denk ik wel vaak.' – Meisje, 17 jaar

Een hulpverlener zou er niet alleen moeten zijn wanneer het slecht met jongeren gaat, maar ook wanneer het goed met jongeren gaat.

'Kijk, als ik problemen heb, ga ik naar de jongerenwerker. Maar ik ga ook naar de jongerenwerker toe als ik iets leuks heb beleefd. Dat is ook een groot verschil. Als je alleen maar negativiteit hebt, dan is het echt zo van: ja ik ga daar maar langs want ik heb problemen. Ik denk dat dat ook een stap is.' - Jongen, 18 jaar

Verder noemen jongeren in eerder onderzoek praktische, deskundige kennis en ervaring van de hulpverlener als voorwaarde voor het gezochte vertrouwen. Dat kan ook betekenen dat voor meisjes vrouwelijke hulpverleners beschikbaar zijn, hoewel dit in Hoogeveen niet is genoemd.

De jongeren geven aan dat zij zich schamen wanneer zij naar een hulpverlener gaan en daarom hebben zij liever niet dat ze naar een gebouw, school of een ander duidelijk te herkennen punt moeten gaan voor een gesprek met een hulpverlener. Ze vinden het een goed idee om een hulpverlener te hebben die nog jong is en in contact staat met de maatschappij. Zo'n persoon zou hun beter begrijpen en daarmee zouden ze makkelijker op een terrasje wat kunnen gaan drinken. Op die manier valt het niet op voor de buitenwereld dat zij met een hulpverlener aan het praten zijn.

De jongeren geven aan dat de hulpverlening ook per e-mail, chat of telefoon kan verlopen maar dat zij zelf de voorkeur geven aan persoonlijk contact. De jongeren denken dat het van de persoon afhangt op welke manier het beste contact onderhouden kan worden.

Verder benoemen jongeren nog dat zij het heel belangrijk vinden dat de hulpverlening ook na hun achttiende nog verder gaat.

Enkele jongeren geven aan dat zij niet willen dat de hulpverleners direct contact opnemen met hun ouders. De jongeren willen tips ontvangen waarmee ze zelf aan de slag kunnen gaan, ouders hoeven daar niet per se aan te pas komen. Andere jongeren vinden dat ouders het wel moeten weten als hun kind naar een hulpverlener gaat. Bovendien, redeneren deze jongeren, is contact met jeugdzorg wel een signaal voor ouders dat jongeren de problemen met hun ouders willen oplossen.

'Je hebt een probleem met je ouders, daar moet je samen toch uit kunnen komen? Met wat hulp.' – Jongen, 14 jaar

Sommige jongeren verwachten echter dat door contact met jeugdzorg de problemen wel groter kunnen worden, omdat ouders niet accepteren dat jeugdzorg in het spel is, vooral als die

ouders zelf helemaal niet vinden dat ze iets moeten oplossen. Voor sommige ouders kan dat heel bedreigend zijn. Het is volgens jongeren beter als hulpverleners aan jongeren zelf vragen of zij het goed vinden dat hun ouders weten dat ze hulp of advies vragen. Daarnaast moeten jongeren goed geïnformeerd worden over wat hulpverleners van plan zijn en gaan doen met hun problemen. Daar zouden eigenlijk goede regels voor moeten komen.

Contact met hulpverleners zou voor jongeren moeten opleveren dat ze weer een goede band met hun ouders krijgen, en weer opgelucht naar huis terug kunnen. Bijvoorbeeld als ze uit huis zijn geplaatst of weg zijn gelopen. Of hulpverleners erin slagen om jongeren te helpen, hangt ook sterk af van de motivatie van jongeren zelf om zich te laten helpen om weer een goede relatie met hun ouders te hebben.

'Het ligt er maar net aan, hoe graag je wilt dat het goed is met je ouders. Want jeugdzorg kan wel z'n best doen, maar als diegene dat niet wil, dan kan het niet aan jeugdzorg liggen.' - Jongen, 14 jaar

Sommige jongeren verwachten dat hulpverleners hier wel invloed op kunnen hebben.

'Want als ze laten inzien dat zonder je ouders misschien wel wat ergert is, dan denk je misschien toch wel: nou ik moet toch wel bij mijn ouders blijven.' - Jongen, 14 jaar

2.1.6

Participatie

Een deel van de jongeren vindt het goed dat de gemeente aan jongeren vraagt wat ze vinden en verwachten van jeugdzorg. De jongeren vinden het ook belangrijk dat er wat gedaan wordt met hun mening en ze zouden graag zelf met de gemeente in gesprek gaan om hun mening te geven. Ze hebben bijvoorbeeld ideeën over een goede hangplek voor jongeren. (Er zouden meerdere hangplekken moeten zijn met bankjes, een dak en wifi.) Ze vinden dat de gemeente meer initiatief moet nemen om in contact met jongeren te komen en te blijven, en ook daadwerkelijk bij de leefwereld van jongeren betrokken te raken. Zij geven aan dat de gemeente bijvoorbeeld een voetbaltoernooi kan organiseren waarbij de ambtenaren zelf als scheidsrechter moeten optreden.

2.2 Perspectieven van ouders

2.2.1 Opvoeden in Hoogeveen

Hoogeveen heeft verschillende wijken die als 'probleemwijk' aangeschreven staan. Genoemd worden 'Wolfsbos', de 'Verzetsbuurt' en 'De Weide'. De Weide staat vooral bekend als probleemwijk, zo zijn er tijdens het WK rellen met jongeren uitgebroken, hangen er jongeren bij een skatebaan en wordt daar veel gedronken en wiet gebruikt. Toch ervaart niet iedereen het als een probleemwijk:

'Maar ja, de Weide staat inderdaad bekend als een probleemgebied. Ik ervaar het zelf niet zo. Ik voel me er ook niet angstig. Ook in het winkelcentrum. Ook geen last van die jongelui. Maar misschien is dat ook de manier hoe je daar zelf mee omgaat. Ik ervaar het niet als zodanig.' - Moeder

Het wonen in Hoogeveen wordt enerzijds ervaren als het wonen in een dorp: de plaats is relatief klein en er is sociale controle. Anderzijds vindt een ouder die zelf uit een klein dorp komt dat de sociale verbondenheid toch nog klein is: het aanspreken van andermans kinderen op vervelend gedrag levert een grote mond op van de kinderen. Het gemeenschapsgevoel wordt door deze ouder in Hoogeveen gemist. Een andere ouder beweegt zich in een kleine gereformeerde gemeenschap in Hoogeveen. Binnen deze gemeenschap ervaart ze wel een gevoel van sociale verbondenheid. Dit uit zich in het leven volgens bepaalde normen en waarden die zowel thuis als op school geleerd worden, hetgeen de ouder als prettig ervaart:

'Dus je weet gewoon van elkaar waar je aan toe bent en andersom uiteraard ook.' - Moeder

Vrijtijdsbesteding voor jongeren

De ouders hebben vraagtekens bij hoeveel recreatiemogelijkheden er zijn voor kinderen. Een paar ouders denken dat kinderen alleen maar naar de bioscoop kunnen gaan. De moeders zijn wel op de hoogte van het bestaan van de Teenage Dance Parties van Takens, alcoholvrije feesten voor 12-16 jarigen, maar dat is buiten Hoogeveen. Ook benoemen ze dat er de mogelijkheid is voor jongeren om naar Aces te gaan op woensdagavond, voor een alcoholvrij party, maar dat heeft een slechte reputatie. Ze hebben het idee dat er niet veel te doen is voor jongeren in Hoogeveen. Daarnaast weten de volwassenen dat er verschillende uitgaansgelegenheden voor jongeren zijn in nabijgelegen dorpen. Wanneer jongeren vijftien of zestien zijn kunnen zij naar de Kerkstraat in Hoogeveen gaan. De volwassenen hebben daar echter geen hoge pet van op, er zou een nare sfeer hangen. Ouders hebben het idee dat steeds meer ouders geen grip meer hebben op hun kinderen wat betreft hun uitgaansactiviteiten.

Een moeder merkt op dat Hoogeveen veel sportverenigingen heeft; dat houdt kinderen van de straat. De mogelijkheden tot cultuurontwikkeling mist een moeder; uitgaan behelst niet alleen bar-bezoek, maar ook theater en muziek. Culturele activiteiten zijn de laatste tijd duur geworden en ouders hebben niet altijd de financiële mogelijkheid om met hun kind naar een show/concert te gaan, laat staan ze voor een culturele vereniging op te geven. Daarnaast geeft een moeder aan dat het theater weinig aanbod heeft voor de leeftijd 12-17 jaar. Een moeder vertelt dat ze haar kinderen op verschillende verenigingen stuurt: de muziekschool, de sportvereniging en de toneelclub. Hierdoor bouwen haar kinderen hun eigen netwerk op, hetgeen zij belangrijk vindt.

Een moeder merkt op dat ze de opvoeding los ziet van de plaats waar ze woont. Het is fijn dat er sportfaciliteiten zijn in de gemeente, maar ze verwacht niet van de gemeente dat deze een rol speelt in de facilitering van uitgaansmogelijkheden.

Ouderbetrokkenheid op middelbare school

Sommige moeders vinden het een gebrek dat ouders niet betrokken zijn op het schoolleven van hun kind. Op de basisschool ging dat nog prima, maar op de middelbare school verliezen ouders de controle op hun kind, mede doordat ze minder betrokken zijn op de schoolse activiteiten.

'Op een lagere school... je brengt ze heen, haalt ze weer op. Je weet precies wat ze doen. Hier hebben ze om de klipklap een tussenuur en lopen ze allerlei onzin uit te vreten omdat er geen toezicht op ze is mijns inziens. Dan denk ik van.. de hele betrokkenheid bij een school is gewoon veel minder.' - Moeder

De kinderen op de middelbare school zitten in een periode waarin ze soms crimineel gedrag gaan vertonen. Een ouder denkt dat andere ouders daar niet graag over praten en dat daarom de ouderbetrokkenheid achterwege blijft.

Overig

Een paar ouders noemen als struikelpunt in de opvoeding dat hun kind te veel op de PC/Wii speelt, of dat ze bang zijn dat hun kind in aanraking komt met loverboys. Daarnaast geeft een moeder aan dat ze niet goed weet om te gaan met de privacy-regels rondom social media: moet je je als ouder daarvan distantiëren of moet je in de gaten houden wat je kind doet?

2.2.2

Problemen en bedreigingen

Vanuit het oogpunt van de ouders lijkt de grootste bedreiging waar jongeren mee te maken hebben verveling te zijn. Dit onderwerp komt veel naar voren en wordt vaak aangevoerd als oorzaak van problemen als alcohol en vervelend groepsgedrag. Uit verveling gaan jongeren 'hangen' en een hangplek wordt door de ouders geassocieerd met alcohol- en drugsgebruik en overlast, waardoor buurtbewoners soms zelfs gaan verhuizen of mensen kinderen niet in deze buurt alleen durven te laten. De politie voert volgens de ouders een gedoogbeleid.

'En de politie die gedoogd. Want ze kunnen niks.' - Moeder

Alcohol op zichzelf vormt in de ogen van de ouders eveneens een probleem. De ouders vinden het prima dat jongeren bij het uitgaan alcohol gebruiken, maar ze moeten hun grenzen kennen. Daarnaast waarschuwen ouders hun kinderen voor de sfeer die ontstaat bij overmatig alcohol gebruik. Hun kinderen worden opgedragen om weg te blijven als er 'rotzooi wordt getrapt'. Het lijkt alsof ouders deze negatieve gevolgen nog erger vinden dan het alcoholgebruik zelf.

'Nou, ik vind dan die sfeer. Ik heb ook precies hetzelfde. Ik heb ook mijn kinderen een keer gehaald. Ik woon er 500 meter vanaf maar ik ben er toch gaan halen. Maar die sfeer daar is dan al. En ik was er een uurtje later, ik was er tien voor elf ongeveer. Maar die sfeer was toen al grimmig. Je voelt dat als ouder maar mijn kinderen voelen dat ook. Dronken mensen, troep op de vloer. Politie.' - Moeder

Opvallend is dat de bedreigingen van jongeren (verveling, alcohol, negatief groepsgedrag) met elkaar samenhangen en interacteren. Daarnaast is bij ouders een soort onmacht te bespeuren: ze gunnen hun kinderen uitgaansplezier, maar ze vinden geen ideale omstandigheden om hun kinderen uit te laten gaan. Dit hebben ze niet in eigen hand, zelfs de politie kan de hangjongeren niet aanpakken en er is altijd een groep raddraaiers die de boel verziekt.

'En het is de enige uitgaansmogelijkheid maar het wordt verziekt door een aantal raddraaiers. Ik denk dat als puntje bij paaltje komt maar een klein groepje is die het gaan doen. Die gewoon bewust gaan. Die gaan bewust ruzie zoeken.' - Moeder

Naast deze bedreigingen worden ook zaken genoemd die niet specifiek over Hoogeveen gaan. Bijvoorbeeld pestgedrag op school of in de buurt of het vastlopen met de studie. Daarnaast noemt een moeder het buitensporige gamen en PC-gebruik waardoor jongeren het oog op de realiteit verliezen. Ook noemt een moeder de invloed van foute vrienden als bedreiging. Door foute vrienden kan een jongere in een neerwaartse spiraal terecht komen: stelen uit een supermarkt, hangen, drugs- en alcoholgebruik en slechte schoolprestaties.

Oorzaken van de bedreigingen

De oorzaken van de problemen die de jeugd overkomen dichten meerdere ouders toe aan het opvoedgedrag van de andere ouders. Zo vinden ze het bizar dat kleine kinderen tot 's avonds laat op straat mogen zwerven.

'Op het tijdstip zwerven jongeren daar. Ik heb het niet over tien uur 's avonds maar over 's nachts. Ja, maar dat verbaast mij sowieso. Dat ik soms kinderen over straat zie lopen en dat ik denk... he, jij bent net zo oud als die van ons en die ligt al op bed. Dat snap ik dan niet. Maar dat heeft gewoon met de opvoeding te maken.' – Moeder

Gesuggereerd wordt dat kinderen thuis te weinig aandacht zouden ontvangen. Als gevolg van het gedrag van hun ouders zouden ze de straat op trekken en bestaat een mogelijkheid dat kinderen alcohol of drugs gaan gebruiken.

Eén moeder denkt dat de maatschappij ook 'niet echt heel aardig voor de jeugd is'. Ze bedoelt hiermee dat er veel van de jeugd wordt verwacht door onder andere reclame. Ook krijgt de jeugd veel prikkels binnen, onder andere door Twitter, die allemaal verwerkt moeten worden. Daarnaast wonen mensen in Nederland dicht op elkaars lip. De moeder betwijfelt of jongeren wel echt tot rust kunnen komen.

Daarnaast stelt deze moeder de mondigheid en het individualisme aan de kaak als mogelijke oorzaken van de bedreigingen van de jeugd.

'Ik denk dat je een veel gezondere maatschappij hebt als je leert om eerst voor een ander op te komen en dan pas voor jezelf. Want op het moment dat dat gebeurt, dan geeft een ander ook om jou en dan wordt het meer iets van je samen.' – Moeder

Een andere moeder ziet eveneens de maatschappij als oorzaak van de bedreigingen voor jongeren. De maatschappij verhardt volgens haar en jongeren gaan zich daardoor ook harder opstellen. De oplossing van deze trend ligt niet gemakkelijk. Van belang is dat jongeren betrokken worden bij oplossingen, betuttelen werkt sowieso niet. Daarnaast vindt een moeder dat kinderen tegenwoordig vroeg zelfstandig moeten zijn. De overgang van de basisschool naar het voortgezet onderwijs brengt veel veranderingen met zich mee. Kinderen moeten opeens meer huiswerk maken en gaan plannen, deze verantwoordelijkheid vinden kinderen moeilijk om zo jong te nemen.

2.2.3

Eigen kracht en jeugdzorg

Sommige ouders proberen de controle op hun kinderen te vergroten door de kinderen naar uitgaansgelegenheden te brengen en daarna weer op te halen. Op deze manier proberen ouders te voorkomen dat hun kinderen alleen op gevaarlijke plekken komen.

'En dan zie ik daar jongelui van hun leeftijd alleen daar lopen. En dan denk ik van ja, ik wil ze daar niet alleen hebben.' - Moeder

De moeders vinden dat de autoriteiten de jeugd te slap aanpakken. Ze vergelijken dit met vroeger en vinden dat er toen strenger opgetreden werd door de politie. De politie zou nu bijvoorbeeld kunnen samenwerken met de kroegen.

Twee moeders denken dat het goed zou zijn als de gemeente dingen zou organiseren voor de kinderen. Hierbij noemt ze het voorbeeld van Staphorst, waar in de schoolvakanties een 'huttendorp' wordt georganiseerd: kinderen mogen met spijkers, schroeven en hout hutten bouwen. Iets dergelijks houdt kinderen van de straat. De gemeente zou op zoek moeten gaan naar activiteiten die bij de verschillende leeftijden aansluiten.

Eigen kracht

Ouders zoeken veel informatie op het internet op over vragen die ze hebben. Daarnaast probeert een moeder een probleem op te lossen en nieuwe problemen te voorkomen door de kinderen na een overtreding een strenge straf op te leggen.

'Maar in mijn situatie is het als jij je niet aan de afspraken houdt dan komt daar een sanctie op. Dan ga je of eerder naar bed of je gaat niet nachtvisseren of vissen aan de buitenvaart. Er komt gewoon een sanctie op. Heel simpel.' - Moeder

Een moeder denkt dat men barbezoeken naar een latere leeftijd moet opschuiven. Het op een jonge leeftijd tot laat op straat zwerven kan zorgen voor problemen:

'Dat jonge meisjes bijvoorbeeld, dat zie je in Hoogeveen ook vaak, van rond de 14, zaterdagavond tot een uur of half 11, 11 uur alleen bij de weg zijn. En dan zijn ze natuurlijk een gemakkelijk slachtoffer.' - Moeder

Twee moeders benadrukken dat het gezin en de thuissituatie het fundament moet vormen voor het kind. Ze vinden het belangrijk om een warme thuisomgeving te creëren: hiermee proberen ze de vertrouwensband te behouden, zodat kinderen met hun problemen bij hun ouders terecht komen. Praten met hun kinderen vinden ouders een belangrijk middel. De moeders zoeken naar een juiste balans tussen vrijheid bieden en juiste grenzen stellen. Het bemoeien met hun kinderen vinden de moeders een taak voor vele jaren: zelfs wanneer het kind uit huis is, willen ouders af en toe contacten over hoe het gaat. Naast deze psychologisch warme thuisomgeving, vindt een moeder het belangrijk haar kinderen actieve ruimte te geven. De kinderen moeten iets te doen hebben: ouders kunnen hun kinderen op een vereniging zetten, ze een hobby geven. Zo voorkom je dat ze op straat gaan hangen. Een andere moeder geeft het voorbeeld van een 'keet' die op haar erf staat. Haar zoon heeft deze keet zelf mogen opknappen en komt er met vrienden samen.

Directe omgeving

De ouders denken dat de huisarts, de school of de buurt een signalerende functie kunnen hebben bij problemen. Zij zouden hulp kunnen inroepen van Jeugdzorg. Meerdere ouders geven aan dat de scholen een grotere voortrekkersrol moeten spelen in het aankaarten van problemen.

'Nou vanmorgen weer een biertje op de fiets en hij had er eentje onder de snelbinders en dat wordt dan halverwege weggegooid. Als iemand alcohol heeft gedronken en je hebt het zelf niet dan ruik je dat. Dus docenten weten duvels goed wat er meespeelt. En zo zijn er gewoon heel veel zaken die je eerder kan aangeven.' – Moeder

Een moeder geeft aan niet snel andere ouders te zullen aanspreken op problemen die ze bij hun kinderen signaleren. Ze zijn bang om die ouders daarmee te kwetsen. Enerzijds geven de moeders aan dat ze met ouders van klasgenoten of vrienden van de kinderen spreken over hoe ze problemen kunnen aanpakken. Anderzijds zijn de moeders sceptisch over het bespreken van problemen van kinderen met andere ouders. Ze worden moe van het horen van de problemen van anderen of andere ouders vinden hen te bemoeizuchtig en voelen zich bekritiseerd, dus zij houden liever de schone schijn op. Een moeder geeft aan ter bescherming van haar kind niet met anderen over de problemen van het kind te spreken. Ze is bang dat door geroddel het probleem in de openbaarheid komt en het kind hierdoor gepest wordt. Een moeder denkt dat het beter is dat een ouder met een probleemkind toevlucht zoekt tot professionele hulpverlening. Deze moeder heeft hier zelf ervaring mee en werd via BJZ geplaatst in een soort praatgroep met meerdere ouders. Zij vond de herkenning die ze ervoer fijn.

Een andere moeder geeft aan dat zij ooit een opvoeddebat heeft georganiseerd om onderlinge steun van ouders te bevorderen, het animo hiervoor was echter klein. Een moeder vindt dat de samenleving meer gericht moet zijn op het steunen van elkaar door openheid en betrokkenheid. De moeder vindt dat je zowel verantwoordelijk bent voor je eigen kinderen, als voor de 'toekomst van het land, van Hoogeveen'. Kleinschaligheid zou hieraan kunnen bijdragen, wanneer men elkaar kent is de kans op betrokkenheid op elkaar groter. Deze moeder vertelt dat zij binnen haar kerkelijke gemeenschap betrokkenheid ervaart met andere ouders. Als er problemen zijn die met onderling advies niet opgelost kunnen worden geeft men binnen de gemeenschap elkaar tips voor professionele hulpverlening. Een moeder van wie het kind ADD en dyslexie heeft merkt op dat zij wel met vriendinnen kon praten over de problemen van haar kind, maar de oplossing moest toch komen van de mentor, de huisarts en de kinderpsychiater. Drie moeders geven aan het wel belangrijk te vinden dat ouders elkaar helpen bij problemen. Hierbij zijn goed luisteren, een open houding en niet gelijk veroordelen essentiële componenten.

Verder kunnen ouders op een praktische wijze de handen ineen slaan: in Hollandscheveld hebben ouders samen met het buurthuis een kinderdisco opgezet. Om de beurt zijn ouders hierbij aanwezig, één keer in de vier weken vindt de kinderdisco plaats.

Professionele hulpverlening

Ouders vertellen dat hun kinderen een weerbaarheidscursus hebben gedaan ter voorkoming van problemen. Daarnaast wordt wel gebruik gemaakt van een schoolarts, een zorgteam of schoolmaatschappelijk werk. Een ouder denkt dat het goed is om in het geval van problemen contact op te nemen met de huisarts, dat dat het eerste aanspreekpunt is.

2.2.4

De weg naar jeugdzorg

Ouders weten de weg naar de hulpverlening te vinden via de huisarts, via school, maar ook wel via een buurvrouw die zegt: jongens het gaat niet goed, ik bel wel. Een moeder geeft aan binnen haar netwerk tips uit te wisselen rondom het aanbod van de hulpverlening. De ouders in Hoogeveen zijn op de hoogte van verschillende vormen van hulpverlening voor de jeugd. In dit onderzoek lijken ouders iets beter op de hoogte dan op andere plekken in Nederland: uit eerder onderzoek blijkt dat door het aanbod van veel instanties ouders niet goed op de hoogte zijn van waar zij terecht kunnen met hun vragen voor advies en hulp.

Hulp via school

Genoemd worden zorgteams op school, waar een zorgcoördinator, een pedagoog, een sociale vaardigheidstrainer en een schoolmaatschappelijk werker. Overigens verschilt het per school welk aanbod er aanwezig is. Ook wordt de stichting 'Recht op Leren' genoemd. Een moeder kende deze stichting niet, maar toen haar zoon op school in de problemen kwam, is zij door deze stichting benaderd.

Naast hulp via school noemt een moeder ook de website www.survivalkid.nl.

Jeugdzorg

Het onderwerp 'Jeugdzorg' is voor veel ouders een vaag begrip. Ze vragen zich af of het met de kinderbescherming verbonden is en of het consultatiebureau ook onder Jeugdzorg valt. De namen van sommige instanties kunnen zij wel noemen: Icare, Yorneo, de GGZ, Stichting Welzijnswerk, gehandicaptenzorg. Eén moeder heeft zelf ervaring met de Jeugdzorg doordat haar kinderen onder toezicht zijn gesteld, zij is zeer positief over het werk van de Jeugdzorg. Een andere ouder denkt dat bij de Jeugdzorg de problematiek vaak op 'elkaars' bord wordt gelegd, zonder dat het oplossend is. Een moeder denkt dat de Jeugdzorg niet alleen te maken moet hebben met het oplossen van problemen: 'Het moet ook positief, alleen dingen oplossen is geen oplossing. Je zou het eigenlijk al bij de bron aan moeten pakken: zorgen dat het gezond blijft.' Hiermee doelt de moeder op preventie van problemen. De preventieve functie van jeugdzorg wordt ook door ouders in eerder onderzoek benadrukt. Daaruit blijkt ook dat ouders in het algemeen advies en hulp zoeken bij problemen in het gezin, de opvoeding van kleine kinderen en pubers, probleemgedrag en kleine problemen.

Twee moeders noemen een bijeenkomst die zij bijgewoond hebben van Verslavingszorg Noord-Nederland. Dit was in het eerste jaar van de middelbare school, hetgeen de moeders bijzonder vroeg vinden.

De ouders zijn niet goed op de hoogte van de transitie van de jeugdzorg.

'Ja, ik weet wel dat Jeugdzorg niet zo'n goede naam heeft en dat ze hun naam moeten verbeteren en dat ze dus alles uit de kast moeten trekken om nog een beetje goed voor de dag te komen. Ze hebben een slechte naam.' - Moeder

Een andere moeder denkt dat het allemaal wat kleinschaliger gaat worden. Dit lijkt overeen te komen met het perspectief van ouders elders die toegankelijke jeugdzorg in de wijk zelf wensen, met flexibele openingstijden en mogelijkheden om binnen te lopen zonder afspraak.

Het CJG

Het Centrum voor Jeugd en Gezin hebben de meeste ouders wel eens van gehoord. Ze zien wel aanplakbiljetten en folders ervan, maar ze zeggen zelf geen ervaring ermee te hebben. Ze denken dat het met het begeleiden van kinderen en gezinnen te maken heeft, dat ouders er terecht kunnen met vragen over de opvoeding van hun kinderen. Een moeder denkt dat het ondergebracht is bij de gemeente en dat je er met problemen kunt aankloppen. Ze zegt hiervan:

'Dus als alles goed gaat heb je het niet nodig.' – Moeder

De moeder denkt dat je bij het CJG terecht kunt voor problemen als seksueel misbruik, opvoedingsproblemen, problemen in het gezin zelf, een kind dat op school wordt gepest etc. Ook denkt ze dat je bij het CJG terecht kunt voor de begeleiding van ouders. De moeder denkt dat bij het aankaarten van problemen bij het CJG, er door het CJG andere instanties bij de oplossing van de problemen worden betrokken.

2.2.5 Hulpverlening: contacten en effecten

Een moeder geeft aan geen informatie te willen ontvangen over de Jeugdzorg. Als de moeder het nodig heeft gaat ze zelf informatie opzoeken op internet, ze vindt folders en spam vervelend. Een andere moeder zegt eveneens pas informatie te gaan zoeken als ze het nodig heeft. Verder vindt men laagdrempeligheid belangrijk:

'Dat ook voor ouders wel geldt dat je soms een poosje nodig hebt. Om soms die drempel over te gaan, om hulp in te roepen. En hoe laagdrempeliger het is, hoe vrijer je wordt om daar informatie over op te roepen.' – Moeder

Deze laagdrempeligheid kan tot stand komen door gebruik te maken van het ouderweb van een school, of een voorlichting op een school. Ook denken ouders dat het laagdrempeliger wordt als je bij de Jeugdzorg ook voor kleinere problemen terecht kunt: met vragen over sociale media, of voor een sociale vaardigheidstraining voor jonge kinderen. Jeugdzorg heeft niet alleen in Hoogeveen maar ook elders nog steeds vaak de reputatie dat ze er is voor de 'zwarte gevallen'. Dat maakt het in de ogen van ouders per definitie hoogdrempelig. In eerder onderzoek pleiten ouders ook voor meer signalering en preventie van jeugdzorg en niet alleen voor curatie (oplossen van problemen die voor ouders zelf niet meer te hanteren zijn). Een belangrijke voorwaarde voor laagdrempelige zorg is goede samenwerking tussen hulpverleners: professionals die weten wat mogelijk is, waar ze het over hebben en efficiënt doorverwijzen.

Een moeder geeft aan dat de Jeugdzorg zich niet profileert naar haar idee, niet naar ouders, niet naar scholen. Ze oppert het idee om in de woensdagkrant een stukje voor ouders te schrijven met: Waar loop je tegen aan? Hoe kan je met bepaalde zaken omgaan? Waar kan je terecht? Aan de andere kant kan wellicht meer bereikt worden, zoals voorgesteld in eerder onderzoek, met mond-tot-mond reclame (vooral in kleine gemeenschappen en/of dorpen) en outreachend werken – hierbij worden vooral kwetsbare groepen zelf opgezocht in plaats van af te wachten of zij zelf advies en hulp gaan zoeken.

De perspectieven van ouders in Hoogeveen komen grotendeels overeen met die van ouders in eerder onderzoek waar het gaat om toegankelijkheid van jeugdzorg en bejegening door hulpverleners. Een moeder geeft aan dat de oplossing van het probleem wel iets van het gezin zelf moet blijven: de hulpverlener moet een coachende rol vervullen. Een moeder die ervaring heeft met de jeugdzorg vindt het ontzettend fijn dat ze door de OTS een stok achter de deur heeft om zich aan te melden bij instanties als Icare en Yorneo.

Ook het creëren van een vertrouwensband vinden moeders belangrijk. Daarnaast wordt door moeders in Hoogeveen genoemd dat goede communicatie belangrijk is. Het is vervelend als je steeds met een andere hulpverlener te maken hebt, waardoor je iedere keer opnieuw je verhaal moet vertellen of je van het kastje naar de muur wordt gestuurd. Uit eerder onderzoek bleek ook al dat een vaste contactpersoon of hulpverlener door ouders prijs wordt gesteld. De deskundigheid en ervaring van hulpverleners staan hierbij voorop, alsook een positieve benadering door hulpverleners. Hoewel in Hoogeveen die niet wordt genoemd, pleiten elders allochtone ouders vaak voor cultuursensitiviteit bij hulpverleners – zij werken dan vaak het liefst met een hulpverlener met dezelfde culturele achtergrond.

Ouders in Hoogeveen zouden het eveneens fijn vinden om met kleine vragen bij hulpverleners terecht te kunnen. Een moeder geeft het voorbeeld om met een groep te gaan wandelen in het bos, om zo op een ontspannen manier alledaagse dingen te kunnen bespreken. Anonimiteit vinden ouders belangrijk. Ze denken dat dit gedeeltelijk voortkomt uit schaamte, dat ouders het gevoel hebben dat ze gefaald hebben en dat zij niet willen dat andere mensen dit kunnen zien. Contact met de hulpverlening via het internet vinden sommige moeders prettig vanwege het feit dat het zo laagdrempelig is. Andere moeders vinden e-mailcontact nuttig, maar zouden niet via chatfuncties of e-health hulp willen ontvangen. Als reden geven ze hiervoor op om nooit via internet 'verhalen op te hangen'. Dit zouden de moeders wel doen op een kantoor, contact face-to-face geniet de voorkeur. Tot slot moet een hulpverlener een hart hebben voor kinderen.

2.2.6

Participatie

Een moeder denkt dat de gemeente ouders kan betrekken bij het gemeentebestuur door twee keer per jaar ouders klassikaal op te roepen om hun mening te geven. Deze moeder vindt het fijn om haar mening te geven.

Een andere moeder hoopte bij dit gesprek te horen waar andere ouders tegenaan lopen, zou dit herkenning oproepen? Het zou mooi zijn om hier gezamenlijk met de gemeente iets aan te doen. Een moeder hoopt dat de gemeente zich wat meer gaat mengen in de opvoeding van kinderen in Hoogeveen en omstreken. Een aantal adviezen van de moeders:

- Wanneer de Jeugdzorg in beeld komt, moeten mensen zich wel blijven realiseren dat ze eigen verantwoordelijkheid hebben. Daarnaast is het van belang om een gezamenlijke verantwoordelijkheid te creëren: actieve ouders bedenken met elkaar oplossingen.
- De gemeente moet activiteiten organiseren voor jongeren, dat houdt ze van de straat.
- Men moet de kinderen 'kinderen' laten zijn en geen jongvolwassenen van ze maken die overal zelf in mee mogen moeten en denken. Af en toe hebben ze grenzen nodig.

3 Reflectiebijeenkomst

3.1 Programma

De reflectiebijeenkomst op donderdag 18 oktober 2012 in het Roelof van Echten College in Hoogeveen bestond uit de volgende onderdelen:

- Presentatie: meningen en ideeën van jongeren en ouders over jeugd en jeugdzorg
- Dialoog: in gesprek over de resultaten van het onderzoek
- Blik op de toekomst: wat betekent dit onderzoek voor jeugdzorg?
- Korte reactie van de gemeente: hoe nu verder?

Aan de reflectiebijeenkomst deden vertegenwoordigers van Roelof van Echten College en Alfa College, twee ambtenaren van de gemeente Hoogeveen en één ouder mee. Geen van de uitgenodigde jongeren was aanwezig.

De uitkomsten van het onderzoek werden gepresenteerd in 5 thema's: opgroeien en opvoeden in Hoogeveen, problemen en bedreigingen, eigen kracht en professionele hulp, de weg naar jeugdzorg, contact met jeugdzorg en effect, participatie van jongeren en ouders. De deelnemers reageerden en reflecteerden tijdens de presentatie zelf vrijuit op de bevindingen van de onderzoekers. Dit ging geleidelijk over in een onderlinge uitwisseling van reacties, ideeën, vragen en verbeterpunten voor opvoedingscultuur en opvoedingssteun in Hoogeveen. De uitkomsten van de discussies worden in de volgende paragraaf beschreven.

3.2 Uitkomsten

De opvoedingscultuur in Hoogeveen – met name de onderlinge contacten en relaties tussen jongeren en ouders – en de samenwerking onderwijs, gemeente en jeugdzorg vormden de rode draad voor de dialoog.

Opvoedingscultuur in Hoogeveen

Hoogeveen kent een opvoedingscultuur die uit de bevindingen van het onderzoek spreekt en door de deelnemers wordt herkend. Deze opvoedingscultuur roept echter ook vragen op over hoe je effectiever met opvoedingsuitdagingen om kunt gaan. Twee elementen vallen op. Ten eerste valt op dat er al jaren – en niet alleen in Hoogeveen – sprake is van een zekere opvoedingsverlegenheid. Ouders nemen hoe langer hoe minder het initiatief in de opvoeding van hun kinderen en laten zich vaak leiden en gaan vaak mee in de keuzen van hun kinderen. Ze durven minder streng op te treden en minder grenzen af te dwingen. Dit strekt zich ook uit tot verlegenheid in het aanspreken en corrigeren van andermans kinderen. Wat met deze algemene opvoedingsverlegenheid samenhangt, is dat steeds meer ouders met kleine problemen en vragen in de opvoeding onzekerheid ervaren over hun opvoedingscapaciteiten, maar vervolgens niet goed weten waar ze terecht kunnen; jeugdzorg heeft wat dit betreft nog teveel het imago van 'hulp voor zware gevallen'.

Het tweede wat opvalt, is het verminderde zicht van ouders op waar hun kinderen mee bezig zijn en wat hen bezig houdt. Het zijn in de praktijk – met name na het basisonderwijs – leerkrachten op scholen die zicht hebben op hoe het gesteld is met jongeren en hoe deze zich ontwikkelen. Er is veel kennis bij leerkrachten over leerlingen: zij spreken in nagenoeg elke

schoolpauze met elkaar over hun leerlingen. Een andere manier waarop bijvoorbeeld het Roelof van Echten College inspringt op ontwikkelingsondersteuning van jongeren is via hun systeem van tutors: dit zijn vierdejaars leerlingen die een eerstejaarsklas begeleiden en ondersteunen bij het ontwikkelen van leervaardigheden en van sociaal-emotionele vaardigheden. Tutors worden in deze aanpak niet aangewezen, maar solliciteren zelf op deze functie.

Contact met en bereik van jongeren én ouders: samenwerking

Momenteel is er geen platform in de gemeente Hoogeveen waar jongeren geraadpleegd kunnen worden (door de gemeente) over thema's zoals in dit onderzoek, maar ook andere thema's die voor jongeren relevant zijn. Op dit gebied pleiten de deelnemers ervoor dat gemeente, scholen, hulpverleners, ouders en jongeren meer met elkaar moeten samenwerken. Voor het contact met jongeren worden de volgende mogelijkheden genoemd:

- Er bestaat al een programma waar vmbo-leerlingen jaarlijks in groepen op excursie gaan naar het stadhuis. Deze excursies kunnen structureel gekoppeld worden aan een dialoog met / raadpleging van deze jongeren op het stadhuis over een actueel en relevant thema.
- Raadsleden kunnen voorlichting of gastlessen verzorgen binnen het kader van burgerschap en/of maatschappijleer. Ervaringen in het verleden in Hoogeveen met jongerendebatten laten zien dat zowel raadsleden als jongeren inhoudelijke ontmoeting, dialoog en discussie erg interessant vinden.
- De termen 'jeugdzorg' en 'jeugdhulp' moeten duidelijker uitgelegd worden aan ouders. De deelnemers vinden het van belang dat niet alleen 'hulp' maar ook 'ondersteuning' en 'preventie' nadrukkelijker in het profiel van jeugdzorg wordt gecommuniceerd. Een suggestie om jeugdhulp duidelijker te profileren, is door communicatiekanalen – bijvoorbeeld bladen op/via scholen – te gebruiken voor korte en praktische artikelen.

4 Conclusies

4.1 Opgroeien en opvoeden in Hoogeveen

- Ouders en jongeren zijn kritisch over het voorzieningenaanbod voor jongeren: er zijn voldoende sportvoorzieningen, maar voorzieningen op het gebied van uitgaan en cultuur ontbreken.
- Waar ouders aangeven de sociale onderlinge controle te missen in Hoogeveen, zeggen jongeren juist dat ze soms last hebben van de strenge sociale controle en een bepaalde mate van vrijheid missen. De politie speelt hier ook een rol in: jongeren worden soms weggestuurd van hun hangplekken.
- Er zijn regelmatig spanningen tussen jongeren die leiden tot ruzies en gevechten. Vooral tijdens het uitgaan vinden geregeld escalaties plaats waar de politie aan te pas moet komen. Zowel jongeren als ouders geven aan dat ze dit erg vervelend vinden.

4.2 Problemen en bedreigingen

- Drankgebruik en drugsgebruik onder jongeren is het grootste probleem in Hoogeveen. Kleinere problemen zijn volgens jongeren: roken, diefstal, sociale media, klein kameraanbod, slechte thuissituatie, problemen op school, loverboys en kinderlokkers, overgang naar 18 jaar en werkloosheid.
- Verveling is de grootste bedreiging voor jongeren en de oorzaak voor problemen met alcohol- en drugsgebruik en ongewenst groepsgedrag en overlast.
- Het opvoedgedrag van ouders kan ook een oorzaak zijn van problemen onder jongeren. Wanneer ouders steken laten vallen in de opvoeding (het verkeerde voorbeeld geven, te weinig aandacht schenken, te weinig corrigerend/ straffend optreden) vergroot de kans op problematisch gedrag.
- Een aantal struikelpunten in de opvoeding van hun kinderen zijn voor ouders: te veel spelen op de PC/Wii, angst voor loverboys, omgaan met privacy van je kind rondom social media, pesten/gepest worden op school of in de buurt, 'foute vrienden' en grensoverschrijdend gedrag (zoals diefstal).
- Ouders zien tenslotte nog een algemene bedreiging: de maatschappij is 'niet echt heel aardig voor de jeugd'. Jongeren krijgen veel prikkels, worden verwacht vroeg mondig en zelfstandig te zijn, en krijgen daardoor weinig rust. Bovendien verhardt de maatschappij en jongeren gaan zich daardoor ook harder opstellen. Van belang is daarom dat jongeren op een goede manier betrokken worden bij oplossingen voor problemen, betuttelen werkt niet.

4.3 Eigen kracht en professionele hulp

- De drempel naar hulpverlening is voor jongeren hoog. Jongeren zullen oplossingen voor hun problemen eerst dichtbij zoeken: eerst bij vrienden of familieleden, dan bij ouders, en pas in laatste instantie bij hulpverleners.
- Zowel jongeren als ouders geven aan dat jongeren met hun problemen idealiter bij hun ouders komen om die te bespreken. Hiervoor is het belangrijk dat ouders regelmatig gesprekken voeren met hun kinderen en er een vertrouwensband is.
- Wanneer de directe omgeving geen oplossing biedt voor spanningen/conflicten waar jongeren bij betrokken zijn, zien jongeren een rol voor jongerenbemiddelaars: zij kunnen zich goed in een jongere inleven en daarom ook beter bemiddelen.
- Scholen (schoolarts, zorgteam, schoolmaatschappelijk werk) hebben een belangrijke signaleringsfunctie en moeten een grotere voortrekkersrol spelen in het aanpakken van problemen. Daarnaast spelen ook de huisarts en de buurt een belangrijke rol bij het signaleren en oppakken van problemen.
- Jongeren willen graag positieve ervaringen van hun peers horen over de hulpverlening. Mond-op-mond reclame is belangrijk, ook ouders benoemen dat ze dit belangrijk vinden.
- Jongeren zien heil in een centrum voor jongeren waar zij met al hun problemen heen kunnen, en de mogelijkheid om via internet met een professional contact te hebben. Eigenschappen van deze voorziening: laagdrempelig, neutraal, informeel, positieve sfeer, snelle en juiste hulp aanwezig, toegankelijk, aparte locaties voor ouders en jongeren. Opvallend is wel dat veel jongeren in dit onderzoek zelf liever geen fysieke locatie zouden bezoeken voor hulp.

4.4 De weg naar jeugdzorg

- Voor zowel ouders als jongeren is internet de belangrijkste bron van informatie als het gaat om hulp bij problemen. Internet moet de mogelijkheid bieden om snel contact te leggen met een hulpverlener als dat nodig is.
- De jeugdzorg kampt met een slecht imago, en veel ouders en jongeren menen dat jeugdzorg voor de 'zware gevallen' is. Laagdrempelig zorgaanbod zoals sociale vaardigheidstrainingen en voorlichting op het gebied van sociale media kunnen dit imago wellicht veranderen.
- Jongeren willen geïnformeerd worden over advies en hulp via sociale media, internet, een brief, en leuke voorlichting en gastlessen. Ouders noemen dezelfde informatiekanaalen en voegen hieraan toe dat het belangrijk is dat er voor kwetsbare groepen outreachende methoden worden gebruikt.
- De school is voor jongeren een ideale omgeving om informatie en advies te krijgen, bijvoorbeeld via de coach op school.

4.5 Hulpverlening: contacten en effecten

- Belangrijk voor jongeren en ouders in contact met hulpverleners is: een vaste hulpverlener die goed luistert, zich inleeft, geduldig is, daadwerkelijk helpt, veel deskundige kennis en levenservaring heeft en vertrouwelijk omgaat met de informatie die wordt gegeven.
- Jongeren vinden een vertrouwensband met de hulpverlener heel belangrijk. Het liefst is de hulpverlener zelf jong en staat in contact met de maatschappij, en ziet er niet uit als een hulpverlener (het voorbeeld van de jongerenwerker wordt meermaals gegeven).
- Hulpverlening kan zo nodig ook per e-mail, chat of telefoon verlopen maar jongeren en volwassenen hebben zelf voorkeur voor persoonlijk contact.
- Hulpverlening aan jongeren moet volgens jongeren ook na hun achttiende verder kunnen gaan.

4.6 Participatie

Een deel van de jongeren vindt het goed dat de gemeente aan jongeren vraagt wat ze vinden en verwachten van jeugdzorg. Voor jongeren is het belangrijk dat er wat gedaan wordt met hun mening en ze willen graag zelf met de gemeente in gesprek.

- Volgens jongeren moet de gemeente meer initiatief nemen om in contact met jongeren te staan en ook daadwerkelijk bij de leefwereld van jongeren betrokken te raken. Organiseer een voetbaltoernooi waar ambtenaren optreden als scheidsrechter!

Ouders hebben verschillende verwachtingen van raadplegingen: de mogelijkheid om hun mening te geven, in gesprek te gaan met andere ouders en in gesprek te gaan met de gemeente over concrete acties, zoals:

- Benadruk eigen verantwoordelijkheid van mensen, ook wanneer jeugdzorg in beeld komt.
- Ondersteun ouders om samen actief oplossingen te vinden.
- Organiseer activiteiten voor jongeren, dat houdt ze van de straat.
- Laat kinderen 'kinderen' zijn en geen kleine volwassenen die over iets van moeten vinden: grenzen zijn ook nodig voor kinderen.

